

ALLEHELGENSDAG

Minnegudstjeneste

Tor Martin Synnes Lørenskog kirke søndag 2. november 2008

Johannes Åpenbaring 21,1-7

1.

- Velkommen til Lørenskog kirke i dag på Allehelgensdag. Lørenskog kirke har med sine over 800 år vært bygdas viktigste samlingspunkt. Ikke minst på livets store merkedager, i glede og i sorg. Og det er derfor godt å samle her i dag til minnegudstjeneste på Allehelgensdag. Vi vil samles om vakker musikk, lesninger, bønn og lystenning. Og vi vil minnes de som det siste året har gått bort i Lørenskog menighet. Kirken vil være åpen utover dagen og vi vil gå til gravene til våre kjære.
- Fra gammelt av var Alle helgners dag og Alle sjelers dag to påfølgende dager. I dag har de blitt til en dag som tross navnet har blitt dominert av alle sjelers dag, en minnedag for de døde. Om de ikke nødvendigvis var noen helgner, minnes vi våre kjære for det meste i takknemlighet og bærer videre det gode de ga oss.
- Allehelgensdag står i spenningen mellom fortid og nåtid. Mellom det som var på godt og vondt, og en fremtid vi ikke kjenner. Hos Gud holdes fortid og fremtid sammen. Derfor vil vi nå bøye oss for Gud og bekjenne våre synder:

2. FORBØNNER

- Herre Jesus, vår Frelser, du er oppstanden og lever! Vi takker og tilber deg, vi som ennå er underlagt døden. Lyset i et ansikt vi elsket, er sloknet. Takk for alt du har gitt oss gjennom de som er gått fra oss. Herre, ta dem i mot hos deg! Herre, takk for båndene som binder oss mennesker sammen. Hjelp oss når båndene brister. Livet på den andre siden er skjult for oss. Vi kan ikke følge lenger. De som er gått bort, ser deg, La oss få se deg i troen og håpet.
- Velkommen til å tenne lys i bønn og i minne om de vi har mistet. Enten i lysgloben eller fremme ved steinkorset. Vi synger "Det er makt i de follede hender" under lystenning.

PREKEN

1. ALLEHELGENSDAG

Som jeg sa har Alle helgners dag og alle sjelers dag fulgt tett på hverandre. I forhold til Alle sjelers dag vil Alle helgners dag få frem ordene i Joh Åpenbaring 14,13: *"Salig er de døde som dør i Herren"*. Vår kirkes lærefader, Martin Luther, sier om helgenene, som jo er typisk katolsk egentlig: "At man kan holde frem minnet om de hellige, for at vi skal etterligne deres tro og deres gode gjerninger, hver etter sitt kall." Helgnene er forbilder for oss, ikke bare i liv, men også i tro.

I mange kirker er helgner avbildet i glassmalerier. Her i Lørenskog kirke er det disiplene men det går for det samme. Det får frem et poeng: Helgnene er mennesker som lyset – Gud lys – har fått skinne igjennom.

I gamle tider så tenkte man også at helgner ga beskyttelse. Så kirker ble ofte bygd i en helgens navn. St.Paul i London, St. Hallvard i Oslo osv. Sankt betyr jo den den hellige. Lørenskog kirke ble nok bygget med han som henger på veggen her som sin beskytter. Nemlig St. Laurentius.

St. Laurentius var diakon i Rom på 200-tallet og forvaltet kirkens formue til beste for syke, enker og andre trengende. Keiseren i Rom krevde å få kirkens formue av St. Laurentius, men St. Laurentius sa nei. Da fortelles det at keiseren fikk laget et stort bål som ble til en stor glødende grill som han la en

rist over. På den risten ble St. Laurentius bundet fast og grillet til døde. I de to hullene i figuren skulle St. Laurentius holdt en rist.

St. Laurentius er et forbilde i tro fordi hans tro var sterkere enn døden han måtte lide. Og han er et forbilde i liv fordi han fastholdt sin og kirkens oppgave og omsorg for de svake og nødlidende og sto i mot maktens utnyttende og selvopptatte krav. Allehelgensdag er å minnes de som på en særskilt måte har gått foran oss og gitt oss forbilder og inspirasjon til tro og gode gjerninger.

2. ALLE SJELERS DAG

Alle sjelers dag er å minnes de døde. En mer allminnelig minnedag for folk flest. Det er jo de færreste av oss som oppnår helgenstatus som forbilder i tro og gjerning. Men samtidig er det jo nettopp de vi har levd tett på som har betydd mest for oss. På godt og vondt. Det er de vi står på skuldrene av, de som har båret oss frem eller gått sammen med oss. Det er de som har hatt omsorg for oss, hjulpet oss, støttet oss og gitt av seg selv. I ulik grad og kanskje med ulik klokskap. Men for det meste har de vel gjort så godt de kan. Og det har ofte vært godt nok for oss og vi minnes våre med mye takknemlighet.

I Olsenbanden jr. så er det en scene hvor Kjell er frustrert over foreldrene sine og klager sin nød til Benny over å ha familie. Benny svarer: "Det må han ikke si. For vi har familie for å skryte av hverandre. Selv om det ikke alltid er så mye å skryte av." Og det er jo sant. Selv om våre nærmeste i et større samfunnsperspektiv ikke er noe spesielt å skryte av, så er det jo noe av det viktigste vi nærmeste gjør. Sier gode ting om hverandre, forsvarer hverandre og oppmuntrere. Fordi det er sant for oss og fordi vi trenger det. Om de vi i dag særlig minnes ikke er helgner i samfunnet så kan de være forbilder for oss.

3. MELLOM FORTID OG FREMTID

Allehelgensdag står i spenning mellom fortid og fremtid. De som nå er borte og tilhører fortiden kan fylle oss med flere ting. Takknemligheten over det de gav og var for oss. Men å minnes våre døde kan jo også være smertefullt av flere grunner. Fordi de så sjeldent ga oss det gode som vi trengte. Oppmuntringen. Eller at vi selv kjenner på at vi så sjeldent gjorde det mot dem.

Men de som borte og tilhører fortiden har også gått foran oss. De har krysset dødens grense og beveget seg inn i en fremtid vi ikke har nådd. En fremtid som er skjult bak dødens dunkle slør. Hvor er de hen? Hvor er vi på vei hen? Hva venter oss?

Dagens pretekst er kjente ord fra Johannes Åpenbaring 21,1-7 og dere kan sitte når jeg leser:
"Og jeg så en ny himmel og en ny jord, for den første himmel og den første jord var borte, og havet fantes ikke mer. Og jeg så den hellige by, det nye Jerusalem, stige ned fra himmelen, fra Gud, gjort i stand og pyntet som en brud for sin brudgom. Fra tronen hørte jeg en høy røst som sa: "Se, Guds bolig er hos menneskene. Han skal bo hos dem, og de skal være hans folk, og Gud selv skal være hos dem. Han skal tørke bort hver tåre fra deres øyne, og døden skal ikke være mer, heller ikke sorg eller skrik eller smerte. For det som før var, er borte." Han som sitter på tronen, sa da til meg: "Se, jeg gjør alle ting nye." Og han la til: "Skriv det ned, for dette er pålitelige og sanne ord." Deretter sa han til meg: "Det er skjedd! Jeg er Alfa og Omega, begynnelsen og enden. Den som tørster, vil jeg la drikke av kilden med livets vann for intet. Den som seirer, skal få dette i arv, og jeg skal være hans Gud, og han skal være min sønn."

Bibelen, Guds ord, forteller om hva som venter oss. En ny himmel og en ny jord. Hvor døden ikke skal være mer, heller ikke sorg eller skrik eller smerte. Det kan samles i dette at Gud skal bo i blant oss. Være hos oss på en annerledes måte. Og da må de mørke og vonde kreftene vike. Dette er ord om at det finns noe som er større enn oss. Noe som går ut over vår fødsel og død. Noen som favner både vår fortid og vår fremtid. Vi var i Guds tanke før vi ble til. Og der vil vi alltid forbli. Og når dødens tid når oss vil han være der å møte sine.

Dette kan være vanskelig å forstille for oss som lever begrenset av tid og rom, i en verden hvor smerte, sorg og død er så innvevd i alt som skjer. Å tro på en fremtid som bibelen her forespeiler oss kan være vanskelig. Kanskje er det lettere for oss å si at vi håper, drømmer, ønsker det. I vår undring med livets grense.

4. Å TRENGE GUD

Når jeg står ved en bære, ved en grav, som jeg som prest gjør ofte, prøves troen på selve saken. Stående ved en kiste med sørgende rundt settes troen ansikt til ansikt med livets realitet og ansikt til ansikt med hele sin berettigelse. Aldri er troen min så naken som ved en kiste. Men samtidig som jeg som alle andre er maktesløs blir det også en stor frihet. For jeg står der ene og alene på Jesus ord. Aldri blir det mer tydelig at hele min tro er båret oppe av at Gud må være den han sier han er. Det er han som må stå for realitetene bak troen. Og så må jeg i tillit legge meg over i hans hånd, i tro, håp og tillit til at den bærer.

Søren Kierkegaard har sagt: ”Å trenge Gud er menneskets høyeste fullkommenhet”. Møte med døden, i spenning mellom fortid og fremtid, er vel da vi mer enn noen gang kjenner at vi trenger Gud, noe som er større enn oss selv. Noe som går utover fødsel og død. Og da er vi troens innerste og sanneste vesen. Vi har ikke noe å bidra med selv. Vi trenger å ta i mot så vi kan leve og dø med håp.